

N:o 168.

Af herr **H. Andersson** i Grimbo, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maldrycker.*

Det har städse rådt den största enstämmighet därom, att en varas och i främsta rummet ett födoämnes värde är beroende dels på samvetsgrannheten vid tillverkningen, dels på förstklassigheten af de därvid använda ingredienserna. Hvarje försök att ersätta dessa senare med mindre värdefulla s. k. surrogater har därför ock ansetts såsom en mindre förtjänstfull handling, ja, ofta nog bedömts ännu hårdare på grund af surrogatens rent af skadliga karaktär. Men begäret efter ökad vinst hos producenten har, jämsides med okritisk lust hos konsumenter att »följa med sin tid», icke dess mindre gjort försöken i fråga allt talrikare, djärfvare och mera betänkliga.

Intet under då, att i de flesta länder en sträfvan gjort sig gällande att på lagstiftningsväg söka resa en damm mot den ständigt stigande floden af missbruk på detta område! Äfven hos oss har en sådan rörelse visat sig genom de mångfaldiga förslag, som i tidernas längd väckts angående förbud mot eller skärpt kontroll öfver införseln och tillverkningen af margarin samt Riksdagens skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning, hvilka åtgärder beträffande importen af och rörelsen med artificiella sötämnen böra vidtagas samt däraf föranledt förslag till närmare bestämmelser i ämnet. I någon mån äro äfven de mot vissa surrogat riktade bestämmelserna i nu framlagda kungl. proposition angående tillverkning och beskattning af maldrycker att räkna hit.

Hvad nämnda bestämmelser angår, bör dock genast anmärkas, *Bih. till Riksd. Prot. 1903. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 65 Häft. (N:o 168).*

att de uppenbarligen tillkommit i rent fiskaliskt syfte, hvilket framgår icke blott däraf, att ett allmänt förbud mot begagnande af några som helst surrogat för kornmalt stadgats endast vidkommande de skattepliktiga bryggerierna, utan äfven af följande passus i herr statsrådet och chefens för finansdepartementet anförande till statsrådsprotokollet: »Det finnes ingen anledning att förbjuda maltsurrogats användande vid skattefria bryggerier, eftersom ju vid dessa bryggerier ingen skatt skall debiteras, men detta oaktadt torde det vara lämpligt att förbjuda användning af saccharin, enär tillsättning af ett sådant sötämne till en maltdryck måste anses såsom en förfalskning af den senare.»

Detta torde i och för sig vara ett föga hållbart resonnemang. Svagdrickat är ju en folkdryck och har sin ej oviktiga uppgift att fylla, oafsedt de moderna teorierna om dess stora vikt för nykterhetsrörelsen. Det kan sålunda icke vara likgiltigt, om dess beskaffenhet undan för undan försämras genom användande af än ett, än ett annat surrogat eller flere i förening. Och en försämring måste inträffa i den händelse, att majsens genom inträdd tullfrihet blifver ett tillräckligt prisbilligt surrogat, enär majsens icke har samma egenskaper som kornet. Och från fackmässigt håll upplyses det, att man t. ex. af en tredjedel majs, en tredjedel kornmalt och en tredjedel melass kan åstadkomma ett icke alltför dåligt svagdricka. Ja, det lär vara tämligen säkert, att så länge man icke fått handeln med saccharin ordnad på betryggande sätt, förordningens bestämmelser om saccharinförbud icke skola erhålla någon egentlig betydelse. Men än större betänkligheter resa sig på andra områden, särskildt det nationalekonomiska. Enligt de för 1897—99 års malt-dryckskommitté tillgängliga siffror utgjorde kornkvantiteten för det till svagdrickstillverkningen använda maltet icke mindre än 170,000 tunnor (å 100 kilogram), representerande ett värde af 2,210,000 kronor (13 kronor per 100 kilogram), hvilka så godt som oafkortade komma det svenska jordbruket till godo. Tänker man sig emellertid denna kornmängd till $\frac{2}{3}$ ersatt med utländsk majs och industriaffallet melass, så finner man, att det icke är en obetydlighet, såsom en motionär, herr P. Nilsson i Bonarp, synes förutsätta, utan en rätt afsevärd summa (i rundt tal 1,500,000 kronor), hvaraf landets modernäring går förlustig. Vill man icke finna sig häri, finnes intet annat val än det emellan tull å majs eller förbud mot dess användande vid tillverkning af svagdricka.

I detta sammanhang vill jag framhålla, att i den skrifvelse, som Sveriges svagdricksbryggareförening tillställt Riksdagen, framhålles, att landets svagdricksbryggare icke anse ett surrogatförbud på något sätt skadligt, endast därifrån undantages s. k. kulör, och som skäl för fri-

heten att använda kulör anföres, att densamma »hvarken innehåller alkoholbildande eller extraktämnen». Från fackmässigt håll har jag emellertid erfarit, att kulören i regel är ett stärkelsesocker, delvis karamelliseradt och understundom tillsatt med melass. Någon grund för rättighet att använda det surrogat, som benämnes kulör, vid tillverkningen af skattefria maldrycker föreligger således icke, utan kan man härtill likaväl som vid tillverkningen af det skattepliktiga svagdrickat använda brändt malt.

Hit hörer ock en annan betänklighet mot den nu förefintliga friheten att använda surrogat vid svagdricksbrygden. Den kungl. propositionen förutsätter, att svagdricksbryggarna skola med ett halft öre per kilogram afverkad malt bidra till kostnaderna för kontrollen öfver de skattefria bryggerierna. Det skulle göra en summa af 50,000 kronor. Men om svagdrickat kan tillverkas med endast en tredjedel kornmalt och resten surrogat, så skulle också denna summa med tämlig säkerhet reduceras till endast en tredjedel. Det återstående beloppet finge tagas af allmänna medel. Både jordbruket och staten blefve sålunda lidande, medan konsumenterna fingo en sämre vara.

Att hvad ofvan antydts icke skulle komma att inträffa, är dess sämre för djärft att antaga, då det är dubbla fördelar, som locka och intet hejdande förbud står i vägen.

På grund af hvad jag här ofvan haft äran anföra, får jag härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta sådant tillägg i 28 § 2 mom. af Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maldrycker, att alla surrogat för malt blifva förbjudna äfven vid tillverkning i skattefritt bryggeri.

Stockholm den 13 Mars 1903.

Herman Andersson.